

รธน. มาตรา ๓๙ วรรคสอง

พ.ร.บ. ขायตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๕๔

พระราชบัญญัติขायตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๕๔ กำหนดให้ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดซึ่งต้องรับโทษตามพระราชบัญญัตินี้เป็นนิติบุคคล ให้กรรมการผู้จัดการ ผู้จัดการ หรือบุคคลใด ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น ต้องรับโทษตามที่กฎหมายบัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนไม่ได้มีส่วนในการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้น เป็นการสันนิษฐานความผิดของผู้ต้องหาและจำเลยในคดีอาญาโดยอาศัยสถานะของบุคคลเป็นเงื่อนไขมิใช่การสันนิษฐานข้อเท็จจริงที่เป็นองค์ประกอบความผิดบางข้อ หลังจากที่โจทก์ได้พิสูจน์ให้เห็นถึงการกระทำความผิดอย่างใดอย่างหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับความผิดที่จำเลยถูกกล่าวหา ขัดกับหลักนิติธรรม และยังเป็นการนำบุคคลเข้าสู่กระบวนการดำเนินคดีอาญาโดยไม่มีพยานหลักฐานตามสมควร บทบัญญัติมาตราดังกล่าวเฉพาะในส่วนที่สันนิษฐานให้กรรมการผู้จัดการ ผู้จัดการ หรือบุคคลใด ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น ต้องรับโทษทางอาญาร่วมกับนิติบุคคลโดยไม่ปรากฏว่ามีส่วนเกี่ยวข้องอย่างใดอย่างหนึ่งกับการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้น ขัดแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๙ วรรคสอง เป็นอันใช้บังคับมิได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖

ย่อโดย นายสุชาติ คณิศโกคิน
นักวิชาการคดีรัฐธรรมนูญชำนาญการ

นางสาวปิยดา บุญเรืองขาว
ผู้อำนวยการสำนักคดี ๑

หมายเหตุ

- คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๒/๒๕๕๕ และ ๕/๒๕๕๖ วินิจฉัยทำนองเดียวกันว่า บทกฎหมายที่สันนิษฐานความผิดของผู้แทนนิติบุคคลให้ต้องร่วมรับผิดชอบในทางอาญาร่วมกับนิติบุคคลไว้ก่อน โดยไม่ปรากฏว่าผู้แทนนิติบุคคลนั้นมีการกระทำหรือเจตนาประการใดอันเกี่ยวกับการกระทำความผิดของนิติบุคคล ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

- คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๒/๒๕๕๖ มีประเด็นตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๙ วรรคสองเช่นกัน แต่วินิจฉัยแตกต่างกัน เพราะพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๕๘ ไม่ใช่บทสันนิษฐานความผิดของผู้แทนนิติบุคคลไว้ก่อน จึงไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๙ วรรคสอง